

ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ
УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ ПАМ'ЯТОК
ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
тринадцятої Вінницької обласної
Історико—краєзнавчої конференції

6 ВЕРЕСНЯ 1994 р.

ВІННИЦЯ 1994

Т.Поліщук, В.Богачук, Л.Азарова

МОДЕЛЮВАННЯ СЕМАНТИКО-СЛОВОТВОРЧИХ ЗВ'ЯЗКІВ У РОСІЙСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНСЬКИХ ГОВІРКАХ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.

В наш час у Вінницькій області є біля двадцяти російських переселенських сіл. Дана робота охоплює 16 з них: Балки/Бк/, Борсків/Бр/, Бушинка /Бш/, Жуківці /Жк/, Краснянка /Кс/, Круги/Кг/, Курники/Кр/, Лодавка/Лд/Новомикільськ /Нв/ Перепеличчя /Пч/, Пилипи-Борівські/ПБ/, Пилипонівка/Пл/, Слобода/Сл/, Чернятин /Чр/, Шура-Копіївка/ШК/, Юхимівка /Юх/.

У досліджуваних говірках існують слова, в яких знайшли відображення стійкі наддіалектні відношення на словотворному й семантичному рівнях, наприклад, моделі з вихідним елементом "рослина": "рослина" - "поле, на якому росте рослина /поле -I/" - "поле, з якого зібрана рослина /поле-II/" - "солома рослини" /овестовсяник-овсянице-овсянка /, модель "дія"- "знаряддя дії"- "агент" /свять-севака-святель/ та ін. Дані моделі іменуються семантико-словотворчими, а лексеми, що їх реалізують, - ланками семантико-словотворчих ланцюжків. Семантико-словотворні ланцюжки поруч з окремою лексемою є основними об'єктами типологічного дослідження і одиницями зіставлення говірок.

Необхідність моделювання семантико-словотворчих відношень показала вивчення лексеми розширництва: в російських говірках Поділья розповсюджені похідні від найменувань рослин. Це явище в різній мірі відоме російськими, українськими та іншими слов'янськими говірками. Найменуваннями рослин мотивовані деривати, що називають